

Världsnaturfonden WWF

Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Direkt: 08 624 74 xx
Allmänt: info@wwf.se
usemame@wwf.se
www.wwf.se

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: kn.nm@regeringskansliet.se

nyheter@svd.se

klimat@dn.se

red@altinget.se

vet@sverigesradio.se

Ulriksdal 16 maj 2024

WWF:s remissvar gällande KN2024/diarienummer ej meddelat, Förlängning av pausen av omprövning för moderna miljövillkor

Sammanfattning

Världsnaturfonden WWF (WWF) avstyrker de föreslagna förordningsändringarna.

Endast en tredjedel av Sveriges vattendrag uppnår i dagsläget god ekologisk status. Att planera för minst 13 års försening av åtgärder genom att skjuta upp en lagstadgad förbättring av våra vattendrag, som inte bara gynnar människor men också djur- och växtliv, är ett allvarligt steg i fel riktning.

WWF ser allvarligt på att regeringen inte tar de demokratiska principerna som ligger bakom det grundlagsskyddade beredningskravet på större allvar. WWF är starkt kritisk till regeringens hantering av processen när omprövningarna för moderna miljövillkor för vattenkraften har pausats och pausen förlängts vid upprepade tillfällen, genomgående med anmärkningsvärt korta remisstider och bristfälliga underlag.

WWF ser också allvarligt på att regeringen lägger fram förslag som bryter mot EU:s ramdirektiv för vatten, vilket i förlängningen kan orsaka Sverige höga kostnader i form av böter.

Efterlevnad av grundlagen och demokratiska principer

Inledningsvis kan WWF konstatera att Regeringskansliet för fjärde gången nu remitterar en förordningsändring som innebär att de viktiga omprövningarna av vattenkraften för moderna miljövillkor skjuts på framtiden. Inte vid något tillfälle har remisstiden varit mer än en vecka. Några godtagbara skäl för de korta remisstiderna har inte redovisats.

Att regeringen följer grundlagen vid författningsarbete och ger myndigheter, andra organisationer och enskilda rimlig tid för att yttra sig över författningsförslag som läggs fram, samt att det finns tid för Regeringskansliet att gå igenom de synpunkter som inkommer och eventuellt bearbeta författningsförslaget utifrån dessa synpunkter, måste anses vara en grundbult i ett demokratiskt samhälle.

WWF finner det därför anmärkningsvärt att regeringen – till synes – inte ser någon anledning att beakta det krav på beredning som finns i grundlagen. Enligt 7 kap. 2 § regeringsformen ska behövliga upplysningar och yttranden inhämtas från berörda myndigheter vid beredningen av regeringsärenden. Upplysningar och yttranden ska också i den omfattning som behövs inhämtas från kommuner. Även sammanslutningar och enskilda ska i den omfattning som behövs ges möjlighet att yttra sig. Vad kravet på beredning innebär måste bestämmas utifrån det aktuella ärendets natur, men remisstiden måste bestämmas så att remissinstanserna får tillräckligt med tid för att sätta sig in i förslaget, bilda sig en uppfattning om det och även skriva ett remissvar. WWF anser att remisstiden är anmärkningsvärt kort. Remissen har dessutom skickats ut i direkt anslutning till en långhelg.

För att en avvikelse från det gängse beredningskravet ska kunna godtas krävs det alldeles särskilda skäl.¹ Regeringen har i ett pressmeddelande angett att syftet med pausen är att medge tillräckligt med tid för regeringen att slutföra arbetet med att ta fram de författningsändringar och andra åtgärder som ska förbättra omprövningsprocessen och förse vattenkraften med moderna miljövillkor på ett ordnat och rättssäkert sätt. Detta anförs dock som skäl för pausen i sig, och inte som skäl för den alltför korta remisstiden. WWF vill även påpeka att detta inte heller är några nya omständigheter, utan något som varit känt för både regeringen och Regeringskansliet redan vid den första pausen av miljöprövningarna i januari 2023. WWF anser att bristande planering och framförhållning i arbetet inte kan godtas som särskilda skäl för den anmärkningsvärt korta remisstiden. WWF ifrågasätter därför om det grundlagsskyddade beredningskravet är uppfyllt.

Bristen på konsekvensutredning

Även remissen som sådan, där en konsekvensutredning helt saknas, är högst undermålig. Allvarlighetsgraden i denna brist förstärks då ingen av de remisser gällande förlängningar av pausen som remitterats har haft en konsekvensutredning. Den konsekvensutredning som åtföljde remissen när den ursprungliga pausen gjordes var genomgående alltför grund och belyste inte tillräckligt de konsekvenser som det lagda förslaget kunde få. När pausen förlängts har det helt saknats en konsekvensutredning som belyser de konsekvenser som den fortsatta pausen får. Tillståndet för många arter i våra vattendrag är kritiskt, men det har genomgående saknats en beskrivning av hur den allt längre pausen kan påverka dessa arter. Vidare saknas det en analys över vilka konsekvenser pausen kan få för Sveriges åtaganden gentemot EU, trots att konsekvensutredningen som åtföljde remissen om den ursprungliga pausen lyfte att pausen som då var på ett år kunde få konsekvenser för Sverige i relation till EU.

Sista dag för ansökan om omprövning senareläggs

WWF motsätter sig att de föreslagna förordningsändringarna genomförs, som innebär att omprövningarna av vattenkraften nu skjuts framåt med ytterligare 12 respektive 13 månader, beroende på prövningsgrupp. WWF anser att det är av stor vikt att prövningarna kommer igång snarast och att prövningarna genomförs med bevarat miljöskydd.

Endast en tredjedel av Sveriges vattendrag uppnår i dagsläget god ekologisk status. WWF:s bedömning är att, i ett läge som är så kritiskt för miljön, ska inte viktiga åtgärder gång på gång skjutas fram. Fysisk påverkan från vattenkraft och dammar utgör det främsta hotet mot biologisk mångfald i sötvatten. Åtgärdsarbetet har med andra ord varit kraftigt eftersatt och vi är långt ifrån att nå god vattenstatus till 2027 som EU:s ramdirektiv för vatten kräver. Genomförandet av den nationella planen för omprövning av vattenkraft är helt avgörande för att leva upp till både internationella och nationella åtaganden däribland EU:s ramdirektiv för vatten, livsmiljödirektivet och miljömålet Levande sjöar och vattendrag. Mer om värdet av fritt

¹ Se t.ex. Lagrådets yttrande 2017-09-08 gällande Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de grova brotten.

strömmande vatten framgår i en rapport som WWF och Naturskyddsföreningen tog fram 2023 [porlande-backar-brusande-alvar-26-sept.pdf \(wwf.se\)](https://www.wwf.se/porlande-backar-brusande-alvar-26-sept.pdf)

WWF anser också att de föreslagna förordningsändringarna står i strid med EU-rätten, då Sveriges genomförande av ramdirektivet för vatten redan är kraftigt försenat (enligt gällande plan) och de föreslagna förordningsändringarna skulle förskjuta genomförandet ytterligare. Enligt direktivet ska alla medlemsstater senast 2027 ha uppnått god ekologisk status eller god ekologisk potential. Med de föreslagna ändringarna ska de sista omprövningarna för moderna miljövillkor inledas 2039, dvs. 12 år efter att god ekologisk status alternativt potential redan ska vara uppfyllt. Då ska det även beaktas att en domstolsprocess kan beräknas ta något år. Detta innebär att Sverige kommer vara åtminstone 13 år sena med att genomföra direktivet. Det bör även noteras att efter avslutad förhandling i domstolen behöver verksamhetsutövaren få tid för att genomföra de åtgärder som beslutas i domen. Först därefter kan statusen i våra vatten börja förbättras.

WWF ser allvarligt på att regeringen verkar ta så lätt på att Sverige inte lever upp till sina åtagande enligt EU-rätten.

För Världsnaturfonden WWF

Gustaf Lind

Anna Sandström

Generalsekreterare WWF

Miljöjurist